

Motion till riksdagen 2025/26:722

av **Malin Larsson m.fl. (S)**

Åtgärder för att motverka bristen på gode män och förvaltare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att personer med behov av gode män eller förvaltare får detta stöd inom rimlig tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över finansiering och arvodesnivåer samt utreda behovet av mer kvalificerade ställföreträdare för att säkerställa att behovet tillgodoses, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera en utredning om ekonomiska incitament för kommunerna att långsiktigt trygga rekrytering av gode män och förvaltare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att ställföreträdarskap blir en rättighetslagstiftning i syfte att leva upp till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I dag råder stor brist på gode män och förvaltare i många delar av landet. En undersökning i Västernorrland visade att det år 2023 saknades 255 gode män och förvaltare. Detta drabbar särskilt personer med funktionsnedsättning, äldre och andra som har svårt att hantera sin ekonomi eller sina rättsliga angelägenheter. När ställföreträdare saknas riskerar ärenden att avskrivas, vilket kan få allvarliga konsekvenser, som att enskilda hamnar hos Kronofogden.

Statistik från 2024 visar att det fanns omkring 128 000 aktiva ställföreträdarskap i Sverige, men endast drygt 112 000 ställföreträdare. Detta innebär att många personer fortfarande får vänta länge på den hjälp de har rätt till.

Behovet av gode män och förvaltare blir också mer komplext över tid. Det krävs därför både fler personer som är beredda att ta på sig uppdraget och att fler får utbildning och stöd för att klara uppdragen.

Ställföreträdarutredningen (SOU 2021:36) föreslog flera åtgärder för att förbättra systemet. Den tydliggör även sambandet mellan huvudmännens rättigheter och Sveriges skyldigheter enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Så länge vi inte kan garantera ställföreträdarskap inom rimlig tid lever vi inte upp till konventionen.

För att stärka rättssäkerheten och garantera jämlikhet krävs: att rekrytering av ställföreträdare tryggas genom ekonomiska incitament för kommunerna, att arvoden och finansiering ses över så att fler vill och kan ta på sig uppdrag, att kvalificerade ställföreträdare utbildas för mer komplexa ärenden, samt att ställföreträdarskap blir en rättighetslagstiftning.

Detta är en fråga om rättvisa, solidaritet och respekt för alla människors lika värde.

Malin Larsson (S)

Peder Björk (S)

Peter Hedberg (S)